

آسمان و جهان (کتاب)

آسمان و جهان، ترجمه کتاب **السماء و العالم بحار**، تالیف علامه **مجدبافر مجلسی** است که در سال ۱۳۵۱ ش توسط **مجدبافر کوه کمره‌ای**، به زبان فارسی شرح و ترجمه شده است.

فهرست مندرجات

- ۱ - معرفی اجمالی
- ۲ - ساختار
  - ۲.۱ - جلد اول
  - ۲.۲ - جلد دوم
  - ۲.۳ - جلد سوم
  - ۲.۴ - جلد چهارم
  - ۲.۵ - جلد پنجم
  - ۲.۶ - جلد ششم
  - ۲.۷ - جلد هفتم
  - ۲.۸ - جلد هشتم
  - ۲.۹ - جلد نهم
  - ۲.۱۰ - جلد دهم
- ۳ - گزارش محتوا
- ۴ - ویژگی‌های کتاب
  - ۴.۱ - به‌کارگیری اقوال اهل لغت
  - ۴.۲ - نظم مطالب
  - ۴.۳ - سیر منطقی مطالب
  - ۴.۴ - موضوع محور بودن
  - ۴.۵ - بررسی جوانب علمی
  - ۴.۶ - ذکر داستان‌های تاریخی
  - ۴.۷ - ورود به مباحث فقهی
  - ۴.۸ - استفاده از شعر
  - ۴.۹ - ذکر شبهات و پاسخ آن‌ها
- ۵ - نسخه‌شناسی
- ۶ - پانویس
- ۷ - منبع

معرفی اجمالی

محور مطالب بیشتر معارف عمومی راجع به **زمین و آسمان** و آنچه در آنها از کلام گوهر بار **معصومین (علیه‌السلام)** و بیانات و تفاسیر دانشمندان علوم مختلف است. ترجمه کتاب لفظ به لفظ بوده با اضافات و تشریحاتی که مترجم آورده‌اند.

ساختار

کتاب حاضر؛ شامل ۱۰ جلد است که به اختصار ابواب آن را بیان می‌کنیم:

← جلد اول

شامل مقدمه مولف و ابواب کلیات احوال **جهان** و آن چه به اوضاع آسمان مربوط است.
[۱] آسمان و جهان، مجدبافر کوه کمره‌ای، ج ۱، ص ۴-۲۸۶.

← جلد دوم

ادامه ابواب کلیات احوال جهان و ابواب ازمنه، انواع آن، **سعد و نحس** آن و احوال دیگر آن.
[۲] آسمان و جهان، مجدبافر کوه کمره‌ای، ج ۲، ص ۲-۲۲۷.

← جلد سوم

ادامه ابواب ازمته، انواع آن... ، ابواب **فرشتگان** صفات و شئون و اطوار آنها، ابواب عناصر و کائنات فضا، معادن، کوه‌ها، نهرها، شهرها و اقالیم.
[۳] آسمان و جهان، مجدباقر کوه کمره‌ای، ج ۳، ص ۲-۳۴۳.

← جلد چهارم

ادامه ابواب عناصر و کائنات... ، ابواب آدمی، **روح**، بدن، اجزاء بدن، قوای روح و تن احوال روح و تن.

← جلد پنجم

ادامه ابواب آدمی، روح، بدن...

← جلد ششم

ادامه ابواب آدمی روح و بدن، اجزاء قوای روح و تن احوال روح و تن، ابواب **طب**، درمان بیماری‌ها، خواص داروها، ابواب داروها و خواص آنها.

← جلد هفتم

ابواب تاثیر **جادو** چشم و حقیقت **فرشته** و **جن**

← جلد هشتم

ابواب **حیوان**، اصناف، احوال و احکام آن، ابواب جانوران اهلی ابواب وحوش...

← جلد نهم

ابواب **صید** و **ذبح** و کدام حیوان **حلال** است و کدام **حرام** و سایر مطالب، ابواب **گیاهان** .

← جلد دهم

ادامه ابواب گیاهان، ابواب سبزی‌ها، ابواب خوارکی‌های که از حبوب سازند، شیرینی‌ها و ترشی‌ها، اداب خوردن و آنچه بدان پیوندد، نوشابه‌ای حلال و حرام و **آداب** نوشیدن، نوشابه‌ها و ظرف‌های حرام.
[۴] آسمان و جهان، مجدباقر کوه کمره‌ای، ج ۱۰، ص ۲-۳۲۱.

گزارش محتوا

کتاب؛ مشتمل بر نکات و ویژگی‌هایی ارزنده است و ایشان برای توضیح هر موضوعی ابتدا **روایت** راجع به آن موضوع را نقل کرده و فقط به جلو و صفحه کتابی که روایت از آن نقل گردیده، بدون ذکر سلسله **سند** اشاره دارند. سپس بیاناتی دارند که توضیحات راجع به مضمون روایت است که البته در خود این توضیحات نیز از مضامین برخی روایات معصومین علیه‌السلام و اقوال علماء استمداد شده است، هر جا نیاز شده، مباحثی را تحت عنوان فوائد سودمند آورده‌اند که اشاره به برخی اطلاعات تخصصی و عمومی و تحقیقات علمی دارد و برخی اقوال نیز در آنها ایراد و رد شده و سپس به قول صحیح و تحقیق شده، اشاره گردیده است. در بعضی روایات که با خواندن آن در ذهن خواننده پرسشی در مورد **علت** فرمایش **امام (علیه‌السلام)** ایجاد شده، ایشان سعی کرده‌اند علت فرمایش امام علیه‌السلام را بیاورند؛ مثل این که چون مساله مخالف اصول اعتقادی است، حضرت چنین تعبیری آورده‌اند.

ویژگی‌های کتاب

از ویژگی‌های کتاب می‌توان به موارد زیر اشاره کرد:

← به‌کارگیری اقوال اهل لغت

استمداد به اقوال علماء و صاحبان کتب لغت و هر از گاهی نقد آن اقوال بدون ذکر صاحب قول یا پذیرفتن برخی اقوال از روی **تسامح** و سپس نقد آن با بیان احتمالات و اقوال در یک عبارت که مفسرین نقل کرده‌اند.

← نظم مطالب

آوردن مطالبی تحت عنوان خلاصه‌ای است که ایشان ابتدا گاهی بحث ادبی موضوعی کرده، بعد بحث لغوی سپس نقل اقوال علماء و بررسی کردن اجمالی و نتیجه گیری کلی چند باب گذشته و ارائه نظریه خودشان در مورد موضوعات مطرح شده و در پایان هم تمه‌ای دارند که شامل فوائد سودمندی است که آن هم در حقیقت خلاصه و چکیده بحث و ایراد نتیجه صحیح است.

← سیر منطقی مطالب

ارنه مباحث با سیر منطقی و مستدل با بیان مسائل کلیدی در هر بحثی که در فهم مسائلی نقش بسزایی دارند با گستردگی و جامعیت مباحث مطرح شده، به همراه بررسی عقلی بسیاری از مسائل و تطبیق آنها با مضامین روایات ذکر موضوعاتی که مورد اتفاق همگان است و رد اقوالی که نتیجه آنها تناقضات عقلی و نقلی است، با استمداد از مباحث علمی از علوم معارفی و عقایدی و سایر علوم؛ از جمله **اخترشناسی**، **فیزیک**، **علم لغت**، **گیاه‌شناسی**، **زیست‌شناسی**، **علم طب** و...

← موضوع محور بودن

چنین روایات برای برای یک موضوع مطابق مضمون روایت است که هر کدام به محور موضوع بحث نزدیک هستند، زودتر و هر کدام با موضوع فاصله بیشتری دارد، در آخر آمده است.

← بررسی جوانب علمی

توضیح روایت طبق **اختلاف** در **نسخ** در جایی که اختلاف در نسخه موجب اختلاف در تفسیر و معنی شده است، اشاره به روایاتی که مضمون آنها با سائر روایات نمی‌سازد وجوه ضعف روایات به خاطر مضمون آنها که ممکن است، مخالف **عقل** و نقل باشد یا ضعف در سلسله سندشان است یا روات مورد اعتماد نیستند یا این که خللی در روایت باشد، چیزی کم یا اضافه شده، به همراه **تفسیر** بعضی الفاظ موجود در روایت. در برخی موارد هم که مضمون روایت منطبق بر علم جدید نیست، ایشان این مطلب را متذکر می‌شوند که مضمون روایت متناسب اصطلاحات قدما و **اهل کتاب** است؛ مثلا ج ۳ ص ۲ در اشاره به قول **ابوریحان** گاهی نیز صرفا معنی مستدرک و **استظهار** شده، توسط مصنف از متن روایت آورده شده است.

← ذکر داستان‌های تاریخی

ذکر برخی داستان‌ها و مستندات تاریخی و توضیحاتی راجع به آنها و استفاده علمی از آنها، استناد به تواریخ متواتره، اشاره به برخی از عقائد سائر فرق مثل **شافعی**، **بیهقی** و... به حسب نیاز بحث مورد نظر، تنقیح و شفاف‌سازی برخی مباحث تاریخی.

← ورود به مباحث فقهی

وارد بحث فقهی شدنی در بعضی مسائل؛ مثل بحث کلیات حلال و حرام از **خوردنی‌ها** و **نوشیدنی‌ها** و آوردن **آیات** و روایات مستندات فقهی و اشاره به مباحث و اختلافات **مسح کشیدن**، که در تفاسیر این مستندات آورده شده به همراه قول صحیح و نظریه خودشان و رفع تناقض و جمع بین برخی روایات و توضیح برخی لغات و اصطلاحات که در متن آیات و روایات آمده است، اشاره به علل الاحکام، بحث‌های ادبی راجع به بعضی کلمات ایراد مباحث تجزیه و ترکیبی در بعض مباحث.

← استفاده از شعر

آوردن برخی اشعار که مضامین علمی دارند، اشاره به یک سری روایات حاوی آداب و سنن وارد در **شریعت اسلام** به تناسب موضوعات مطرح شد.

← ذکر شبهات و پاسخ آنها

ذکر شبهات و پرسش‌هایی که شده یا طبق فرض باید می‌شد و جواب آنها با استناد به آیات الهی، تفسیر آن آیات از مفسرین که راجع به موضوعات مطرح شده، مباحث را مطرح کرده‌اند.

نسخه‌شناسی

این کتاب در ده مجلد توسط انتشارات اسلامیة در سال ۱۳۵۳ ش منتشر شده است.

پانویس

- ↑ آسمان و جهان، مجدباقر کوه کمره‌ای، ج ۱، ص ۴-۲۸۶.
- ↑ آسمان و جهان، مجدباقر کوه کمره‌ای، ج ۲، ص ۲-۲۲۷.
- ↑ آسمان و جهان، مجدباقر کوه کمره‌ای، ج ۲، ص ۲-۲۴۳.
- ↑ آسمان و جهان، مجدباقر کوه کمره‌ای، ج ۱۰، ص ۲-۲۲۱.

منبع

نرم افزار جامع الاحادیث، مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی.

رده‌های این صفحه : **کتاب شناسی** | **کتاب حدیثی شیعه**